

Til Sjøfartsdirektoratet
postmottak@sjofartsdir.no

Lysaker, 22. juli 2019

Nye regler om dykking fra skip – Høringsvar

Det vises til Sjøfartsdirektoratets høringsbrev av 29. april 2019 med forslag til endring av regulatoriske forhold knyttet til dykking fra skip. Redningsselskapet har følgende innspill til forslaget:

1. Innledende bemerkninger

Redningsselskapet (RS) er i utgangspunktet positive til alle endringer som bidrar til å øke sikkerheten og ivareta arbeidstakere som gjennomfører dykking fra skip. Redningsselskapet ønsker også økt sikkerhet rundt dykking.

Det foreliggende forslaget til nye regler for dykking på skip fremstår imidlertid som mindre gjennomtenkt for så vidt gjelder Redningsselskapets virksomhet. Forslaget synes i det hele å være utarbeidet med henblikk på alminnelig kommersiell virksomhet, jf. for så vidt henvisningene til dykketjenester til havbruksnæringen. Grensen mellom dykking i næringsvirksomhet og dykking som foretas av en ideell humanitær beredskapsorganisasjon, slik som Redningsselskapet, er ikke nærmere drøftet eller vurdert. Dette fremstår som en åpenbar svakhet ved forslaget og bør utredes nærmere.

Redningsselskapet har hatt dykkevirksomhet siden 1969 og har nå rundt 1500 dykkeoppdrag i året. Det er normalt redningsskøyta som er plattform for dykkeoppdragene. Dykking utføres både ved livreddende innsats, som service til Redningsselskapets totalmedlemmer, og som tjeneste i mer kommersielle oppdrag, herunder særlig kystfiskeflåten. Alle redningsselskapets dykkeroppdrag gjennomføres for å løse en utilsiktet hendelse, hvor tid og rom er begrenset: livreddende innsats, fiskebruk i propell, mistet maskinkraft – dykking er en metode som RS benytter for å løse en situasjon der og da. Redningsselskapet ønsker å opprettholde sin dykketjeneste. En forutsetning for at dette skal være mulig, er imidlertid at lovverket tar høyde for de særlige forhold som setter sitt preg på Redningsselskapets organisasjon og virkemåte. Til tross for at Redningsselskapet aktivt bidro i referansegruppen, kan det virke som om de hensyn man har fremholdt, ikke har blitt tilstrekkelig vurdert.

Dersom de foreslåtte endringene skulle legges til grunn for Redningsselskapet, ville dette etter vår oppfatning gi for strenge krav til bemanning og sertifikat. Som en konsekvens vil Redningsselskapet kunne få problemer med å skaffe nok kvalifiserte personer til dykketjenesten. Det er allerede vanskelig å rekruttere personer til dykketjenesten. Dette vil føre til en betydelig svekkelse av beredskapen og fremstår således som en utilsiktet sidevirkning av forslaget.

2. Kort om prosessen

Sjøfartsdirektoratet viser til at Arbeids- og sosialdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet ønsker at reglene om dykking harmoniseres og at dette er årsaken til endringsforslaget. Målet med regelverksprosessen skal være å sikre et likeverdig sjøsikkerhetsnivå for arbeidstakere som utfører dykkeoperasjoner som faller inn under arbeidsmiljøloven, og for de dykkerne som har sitt arbeid om bord på skip.

Når bakgrunnen for regelendringen er av harmoniserende og lovteknisk art, blir det særdeles viktig å påse at alle relevante hensyn og mothensyn er løftet frem og vurdert.

Det ble den 27. mai avholdt et dialogmøte med gjennomgang av en del punkter som Redningsselskapet oppfatter som kritiske for vår virksomhet. I oppsummeringen fra dette møtet uttales blant annet følgende:

«Sjøfartsdirektoratet oppfordrer Redningsselskapet til å sende inn høringsinnspill. Innspillene vil vurderes av Arbeidstilsynet og Sjøfartsdirektoratet. Dersom Redningsselskapet mener at forslaget vil føre til for omfattende krav til bemanning og sertifisering er det viktig at innspillet beskriver dette. Det er også viktig å beskrive eventuelle kompenserende tiltak og begrunne hvorfor et lavere nivå anses som saklig og forsvarlig. Sjøfartsdirektoratet ønsker regler som bidrar til bedre sikkerhet, men det er også viktig å fastsette regler som fungerer godt.»

Det skal på denne bakgrunn gis en noe mer utførlig redegjørelse for Redningsselskapets rolle, den virksomheten som drives, og de kompenserende tiltak som pr i dag gjennomføres.

3. Redningsselskapets rolle – overordnet funksjon

Redningsselskapets hovedaktiviteter er angitt i formålsparagrafen: redde liv, berge verdier og drive forebyggende arbeid. Gjennom 128 år har RS vært ryggraden i den norske sjøredningstjenesten. Redningsselskapet gjennomførte i 2018 over 8000 oppdrag, hvorav 2500 var SAR (søk og redning) hendelser koordinert av hovedredningssentralen (HRS). RS leverer også lavterskel beredskap, slik at mange oppdrag løses i en tidlig fase før de utvikler seg til å bli SAR oppdrag.

RS yter i dag to typer sjøredningsberedskap, dels beredskap som leveres av profesjonelle, fast bemannede redningsskøyter langs Norskekysten, dels den beredskap som leveres av frivillige bemannende redningsskøyter langs Norskekysten og på utvalgte innsjøer i Norge. Deler av beredskapen utføres i henhold til en rammeavtale med Staten, og er vel kjent og verdsatt i Samfunnsikkerhetsavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet.

Redningsskøytene står helt sentralt i kystberedskapen. I mange tilfeller er redningsskøytene den eneste ressursen samfunnet har til rådighet langs ulike deler av kysten. RS står for over 75 % av alle de oppdragene som blir utført av redningsressursene som koordineres av hovedredningssentralene på sjøen. Oppdragene bidrar til å redde liv og til å avverge større materielle og miljømessige katastrofer. Den samfunnsmessige verdien av dette arbeidet er uomtvistelig. Uten assistanse fra redningsskøytene ville mange av hendelsene hatt større og mer alvorlige konsekvenser. Som eksempel på viktige beredskapstjenester kan nevnes:

- Søk og redning (SAR)
- Dykkertjeneste
- Akuttmedisinsk beredskap
- Brannbekjempelse
- Slep og buksering
- Berging
- Lensing
- Oljevernberedskap

4. Dykkevirksomheten i regi av Redningsselskapet

Redningsselskapets dykkere har i perioden frem til i dag utført mer enn 40 000 dykk i tjeneste. I tillegg kommer øvelsesdykk om bord og de dykk den enkelte dykker har utført på sin fritid.

Redningsselskapets dykkertjeneste har i dag en uformell – men like fullt meget sentral – plass i den nasjonale, regionale og lokale redningsberedskapen, og er i praksis en svært relevant og etterspurt tjeneste blant fiskeri-, fritidsbåt- og beredskapsaktørene langs hele kysten.

Fakta om dykkertjenesten pr i dag:

- 26 fast bemannende redningsskøyter har dykkere om bord.
- 60 dykkere fordelt på to skift. Disse har dykkerfunksjon i tillegg til at de har særskilt tilknytning til skipets drift (*skipsfører, styrmann og maskinsjef*).
- RS sine dykkere innehar sertifikatet IDSA Level 1 (International Diving School Association) Dykkebevis klasse A, jf. forskrift om utførelse av arbeid kapittel 26.
- Maksdybde på dykk er satt til 18 meter (*internt krav*), mens ca. 95 % av dykkene foregår mellom 0-5 meter.
- RS' dykkertjeneste er ikke en formell del av redningsdykkerberedskapen, men dykkertjenesten i RS blir i stor grad benyttet av beredskapsaktører, fiskerinæringen og fritidsbåtflåten når det er behov - også innenfor redning.
- Benyttes tidvis til SEAO (*søk etter antatt omkomne*).
- Til tross for at RS i stor grad er til stede der hendelsene skjer, garanteres det ikke 100 % dekning knyttet til dykkertjeneste til enhver tid. I tillegg til at det kun er de fast bemannede redningsskøytene som tilbyr dykking, vil sesongvariasjon ha betydning for dykkerberedskapen (*tilgang til andre dykkerselskaper/aktører, fiskerisesong, sommersesong med mye fritidsbåter, risikoforhold, etc.*).
- RS er en av Norges største dykkeraktører i forhold til antall oppdrag og antall dykkere.

5. Rettslig regulering

Etter 1975 ble verneregel nr. 27 lagt til grunn, og fra 1983 også forskrifter om kontroll av trykkluftflasker og legeundersøkelse / - kontroll med dykkere implementert i virksomheten.

Da ny dykkerforskrift, Best 511 av 30. november 1990, ble satt i kraft, møtte man nye utfordringer. Dette førte til at RS iverksatte egne retningslinjer og instruksjoner for dykkevirksomheten, hvor man så langt som det er praktisk mulig, legger bestemmelsene fra forskriften til grunn. Dette ble gjort etter diskusjoner med og i forståelse med Sjøfartsdirektoratet. Tiltakene fra RS oppfylte intensjonene i daværende Sjømannslov og tilhørende verne- og miljøforskrifter om at dykking er organisert og utført på en slik måte at ulykker og tap av liv unngås ved utøvelsen av dykking som metode for å løse oppgaver under vann. Dette er videreført i det nye regimet med Skipssikkerhetsloven og tilhørende ASH forskrifter.

RS har de senere årene lagt til grunn forskrift 6. desember 2011 om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid) kapittel 26, som forvaltes av Arbeidstilsynet, og som anses som akseptert standard for utførelse av arbeidsdykking.

6. Kompenserende tiltak

6.1. Utøvelse av dykkertjenesten

Sett i lys av RS sin formålsparagraf - redde liv, berge verdier og drive forebyggende arbeid, ligger det en innarbeidet kultur i hele organisasjonen med på fokus på helse, miljø, sikkerhet og kvalitet i alle operasjoner, herunder dykking. Sikkerhetsnivået for dykkevirksomheten i RS må også ses i sammenheng med helheten og hvordan RS opererer.

Vi minner her om det vi sa innledningsvis, nemlig at alle redningsselskapets dykkeroppdrag gjennomføres for å løse en utilsiktet hendelse, hvor tid og rom er begrenset: livreddende innsats, fiskebruk i propell, mistet maskinkraft – dykking er en metode som RS benytter for å løse en situasjon der og da.

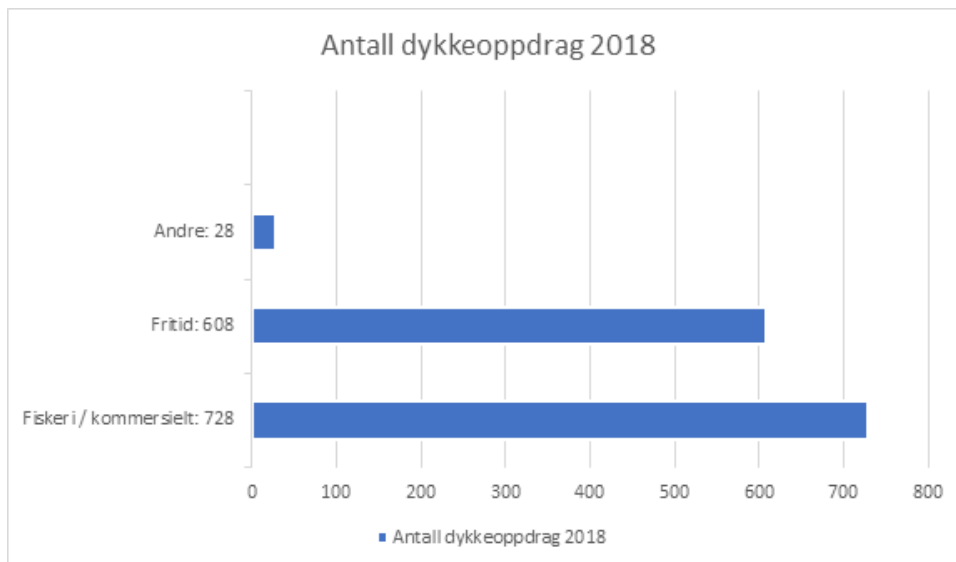

Fig. 1 – Oversikt over type dykkeroppdrag som utføres av RS (Kilde: ETT.RS statistikk)

RS åpnet blant annet i 2018 et helt nytt sjø sikkerhetssenter for å legge til rette for en enda større grad av profesjonalisering og spesialisering innenfor de operative fagområder som er aktuell for våre operative mannskaper. Eksempelvis gjennomgår våre faste mannskaper et omfattende redningsmannskurs som inneholder blant annet overflatesvømming/redning, behandling av dykkerskader, personlig sikkerhet og holdninger og en rekke andre redningstekniske emner.

6.2 Kvalifikasjonskrav

Mannskap som tjenestegjør om bord på RS sine fartøy gjennomgår uavhengig av stilling strenge krav til faglig kompetanse og gode fysiske egenskaper. Som mannskap på en redningsskøyte har man gjerne ulike roller om bord i tillegg til primærstillingen som mannskap med særskilt tilknytning til skipets drift Eksempelvis kan *maskinsjef* om bord ha rolle som dykker og maritim redningsmann, mens *skipsfører* fungerer som lineholder/dykkeleder og *styrman* kan være beredskapsdykker (*stand-by*). Det oppleves

som utfordrende å rekruttere sjøfolk som vil ha dykking som tilleggsfunksjon. Dette kan ses i sammenheng med generell mangel på kvalifiserte sjøfolk.

De fleste fartøy i RS er oppsatt med bemanning på tre personer fordelt på to skift. Alle fartøy med fast bemanning følger turnusregulert arbeidsordning på 28 dager om bord – 28 dager avspasering. Fartøy som tilbyr dykkertjeneste i RS er oppsatt med følgende minimumsbemanning om bord:

Minimumsbemanning: 3	Kvalifikasjonskrav
Dykker	Klasse S, Klasse A (IDSA Level 1) eller høyere
Beredskapsdykker/Reservedykker	Klasse S, Klasse A (IDSA Level 1) eller høyere
Lineholder/Dykkeleder	Godkjent opplæring som lineholder eller erfaring som dykker med sertifikat klasse S, Klasse A (IDSA Level 1) eller høyere

Fig 1.1 – Bemanningskrav for dykkerlag

6.3 Opplæring

RS har gjennom mange år hatt tett samarbeid med NYD (Norsk Yrkesdykkerskole) om utdanning og kvalifisering av dykkere til tjeneste i selskapet i eget program. Årlig gjennomføres det 3-4 kurs. Programmet for utdanning av RS dykkere er utarbeidet av NYD i samarbeid med RS og baseres på opplærings-/utdanningsnivåer i standarder i IDSA (International Diving Schools Association) på følgende tre moduler:

- Kandidaten har må ha gjennomført og bestått opplæring til PADI Open Water/CMAS.
- Kandidaten må gjennomføre og ha bestått 4 ukers IDSA level-1 for dykkere i Redningsselskapet på NYDs treningsanlegg for yrkesdykkere på Fagerstrand v/Oslo.
- Internt treningsprogram: Kvalifiserende praktisk dykketrening gjennomføres om bord i Redningsskøyter, fortrinnsvis under oppsyn og veiledning av kvalifisert dykker blant RS mannskaper. NYD personell vil ved inspeksjon om bord kontrollere, hvis nødvendig, at treningen gjennomføres iht. intensjonen.

6.4 Helsesjekk

Dykkere skal hvert år gjennomgå helsesjekk for yrkesdykkere hos godkjent dykkerlege.

RS har en egen rådgivende dykkerlege som bidrar med kvalitetssikring av prosedyrer knyttet til dykking. Vedkommende lege godkjenner også prosedyrer og utstyr knyttet til medisin og førstehjelp.

6.5 Øvelser og beredskap

Alle redningsskøyter har øvelsesprogram som gjennomføres hver måned hvor ulike dykkerøvelser inngår og dokumenteres. For egen beredskap finnes et sett med situasjonsbestemte handlingsplaner blant annet for dykkeruhell med egne dykkere.

6.6 Vedlikeholdssystem

Alle komponenter og utstyr relatert til dykking ligger inne i skipsvedlikeholdssystemet «Premaster» med arbeidsordre på vedlikehold og sertifisering. Kontroll og vedlikehold blir utført av mannskap om bord og sertifiserte eksterne firma.

6.7 Utstyr

RS bestreber seg på å stadig drive utvikling og ta i bruk utstyr som bedrer sikkerheten og som gjør dykkerne bedre i stand til å utføre sine oppgaver. Dette går i hovedsak ut på at det benyttes personlig tilpassede drakter med høy isolasjonsevne, helmasker og overflateforsynt lufttilførsel (Interspiro DP-1), undervannskamera montert på helmaske samt sikkerhetsline med to-veis kommunikasjon mellom overflate og dykker. Det er også moderne luftkompressorer på alle fartøy. RS stiller strenge interne krav til kontroll av dykkerutstyr og pusteluft.

6.8 Avvikssystem

RS har et godt og omfattende sikkerhetsstyringssystem hvor avvik, prosedyrer og sjekklister er beskrevet. Avvikssystemet er godt forankret i organisasjonen og forvaltes av HMSK-sjef. Alle dykkerrelaterte avvik behandles av kvalifiserte fagpersoner på hovedkontoret og i samråd med RS sitt fagorgan innen dykking (Redningsteknisk Dykkergruppe). Det er verdt å nevne at RS ikke har hatt alvorlige ulykker med dykking siden oppstart i 1968.

6.9 Fagorgan – Redningsteknisk dykkergruppe

Gjennom mange år har RS hatt et velfungerende fagorgan innen dykking som har bistått dykkere og ansatte på RS sitt hovedkontor med dykkerrelaterte saker og spørsmål. Gruppen består av leder (Redningsoperativ Fagansvarlig), HMSK-sjef og tre aktive dykkere. I det siste har gruppen deltatt i ulike utvalg (referansegruppe til Arbeidstilsynet) samt vært tilstede på konferanser og samlinger med dykkenæringen. Gruppen har bidratt til at RS har fått svært gode tilbakemeldinger fra næringen da RS ønsker å være samarbeidspartnere med lokale dykkefirma langs norskekysten.

6.10 Dykkerjournaler og tabeller

Alle dykk blir loggført i elektronisk dykkerjournal og RS sitt oppdragssystem. Samtlige dykk blir utført i henhold til anerkjente dykke- og behandlingstabeller. Dykking gjennomføres innenfor angitte bunnstidbegrensninger.

6.11 Arbeids- og hviletidsbestemmelser

Fartøy og mannskap i RS er underlagt hviletidsbestemmelser i Skipssikkerhetsloven § 24. Alle dykkeroperasjoner blir utført i henhold til rederiets arbeidstidsreglement og føres på lik linje som andre arbeidsoppgaver i hviletidsskjema.

7. Særskilte krav er saklig og forsvarlig

I oppsummeringen fra dialogmøtet nevnt ovenfor, har Sjøfartsdirektoratet særskilt anmodet om en begrunnelse for hvorfor et «lavere nivå anses som saklig og forsvarlig». I dette punktet skal dette adresseres nærmere. Redningsselskapet vil imidlertid understreke at det ikke nødvendigvis er tale om et «lavere» nivå. En mer korrekt betraktningssmåte vil være å tale om krav tilpasset den særlige stilling Redningsselskapet befinner seg i, og som gjør at de krav som stilles til kommersielle aktører, ikke passer like godt for Redningsselskapets virksomhet.

7.1 Bemanning

Med utgangspunkt i RS sitt interne bemanningskrav for dykkerlag synes det å være tilstrekkelig bemanning for fartøy som tilbyr dykkertjeneste i RS.

Arbeidstilsynets krav om økt bemanning i form av dykker, beredskapsdykker, dykkerleder og lineholder imøtekommes i stor grad av at funksjonen lineholder/dykkerleder blir slått sammen for å bevare sammensetningen på tre mann om bord. RS har derfor valgt å styrke kompetanse blant dykkeledere/lineholdere ved å opprette Mobilt Treningsteam (MTT) som utfører operativ opplæring på fartøyene. Lineholdere i RS vil derfor inneha grunnleggende teoretisk opplæring som dykker, dvs. at vedkommende minst skal ha gjennomgått teoretisk pensum i henhold til kravene for IDSA level-1 eller høyere.

Nye dykkeledere/lineholdere sjekkes ut på aktuelt utstyr om bord. Utsjekk dokumenteres i personalsystemet og dekkdagboken.

7.2 Mobile Treningsteam (MTT)

RS ønsker å styrke kompetanse blant dykkeledere/lineholdere ved å opprette Mobilt Treningsteam (MTT) som utfører operativ opplæring ute på fartøyene. En MTT vil bestå av dedikerte personer fra utdanningsinstitusjoner og RS, og emneplan for opplæring er basert på dykkeoperasjoner i RS og lovpålagt emneplan. Opplæring vil også inkludere økt forståelse og bruk av anerkjente dykke- og behandlingstabeller, samt re-trening i bruk av linesignaler.

7.3 Kvalifikasjoner

I Arbeidstilsynets regelverk for dykking er det tydelig presisert at dykking på fartøyskrog eller ved fare for å sette seg fast, medfører krav om dykkebevis klasse B. Et slikt dykkebevis gjelder ned til 50 meter og tillater bruk av tyngre verktøy/redskaper. Basert på en gjennomgang av alle dykk utført i RS i perioden 1968 – 2019, samt ingen historikk knyttet til alvorlige ulykker i RS, synes dette å være et urimelig høyt krav som ikke lar seg gjennomføre for RS. Som tidligere nevnt foregår om lag 95 % av alle dykkeoperasjoner i RS på dybder mellom 0-5 meter. Interne regler er satt til 18 meters dybde.

RS ønsker å beholde eksisterende sertifikatkrav for dykkere (IDSA Level-1). Det brukes heller ikke kraftkrevende utstyr i RS sine dykkeoperasjoner.

Krav om påkledd beredskapsdykker med tidsbestemt påkledningstid er noe RS er positive til og lar seg gjennomføre.

7.4 Utstyr

RS anser eget utstyr og vedlikeholdssystem til å være innenfor forskrift 6. desember 2011 om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid) kapittel 26. I dag brukes allerede overflateforsynt dykkesystem og RS har vært ledende siden 1968 på valg av utstyr og vedlikehold. Samtidig er det viktig å påpeke at alle fartøy i RS er standardisert med samme type dykkesystem på samtlige fartøy. Dette i henhold til RS interne program for standardisering av utstyr og design. Dykkecomputere benyttes i de tilfellene det regnes som ekstra sikkerhetsverktøy under forutsetning av at dykker og dykkeleder om bord.

Vennlig hilsen

Ronny Jåsund-Pedersen
Direktør Sjø

Eyvinn Rudjord Helgevold
Stabssjef